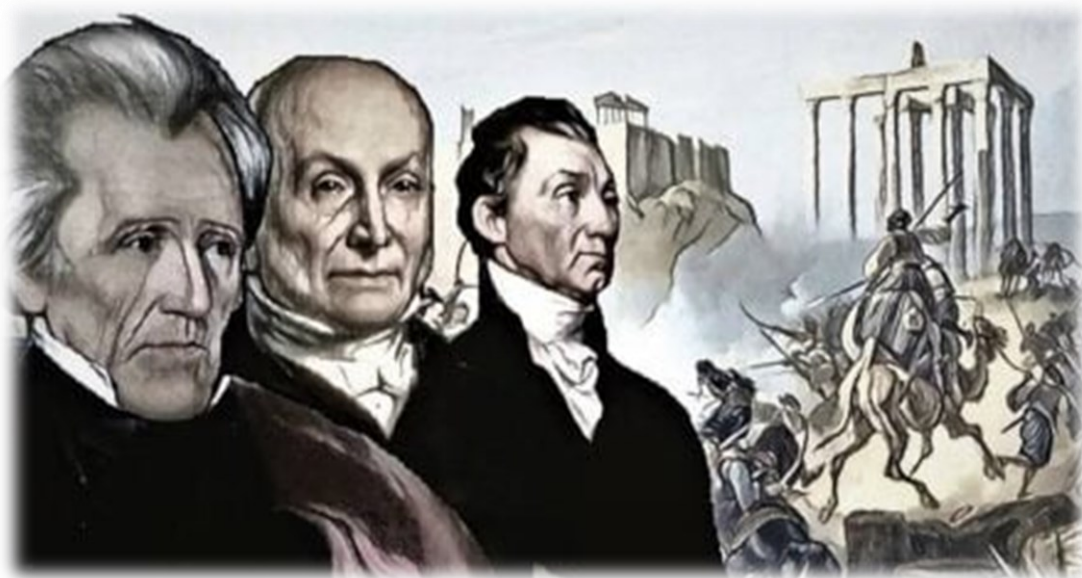

Μπορούμε στην ιστορία να ζήσουμε χωρίς ξένες επεμβάσεις; Θεόδωρος Κολοκοτρώνης: «Δεν είμαι ούτε αγγλόφιλος, ούτε γαλλόφιλος, είμαι ... θεόφιλος»!

Γράφει ο Μιχάλης Κουτσός, Φιλολόγος – Συγγραφέας.

Ο ξένος παράγοντας,

Αν ρίξουμε μια ματιά στην ιστορία θα δούμε ότι πάντα υπήρχαν οι ξένες επεμβάσεις. Από τις πόλεις της αρχαίας Ελλάδας, όπου η ισχυρότερη πόλη επενέβαινε είτε έμμεσα μέσω των συγγενών πολιτευμάτων είτε άμεσα με κατάκτηση, μέχρι την Βενετοκρατία, Τουρκοκρατία, και με την αφανή μορφή την Ξενοκρατία, φαίνεται πως είναι γενικό το φαινόμενο. Και μπορεί οι παλιές επεμβάσεις να ήταν φανερές, οι σύγχρονες επεμβάσεις με πολιτικό και οικονομικό χαρακτήρα είναι αφανείς. Είναι όμως εξίσου επιβλαβείς και οι πρώτες και οι δεύτερες. Το πρόβλημα είναι γενικότερο, δηλαδή αν ένα κράτος και ιδιαίτερα ένα μικρό κράτος, μπορεί να αποφύγει την επέμβαση του ξένου παράγοντα και να ενεργεί αυτοβούλως ή είναι αναγκαίο κακό. Η απάντηση είναι ότι δεν είναι εύκολο, αλλά το κάνει δυσκολότερο η κενοδοξία και η φιλοδοξία ορισμένων ηγετών. Το συμπέρασμα ότι ο ξένος παράγοντας είναι παρών σε όλα σχεδόν τα μεγάλα ιστορικά γεγονότα.

Τον πρώτο ρόλο στα νεότερα χρόνια τον παίζουν οι Μεγάλες Δυνάμεις (Αγγλία, Γαλλία, Ρωσία) με τους πρέσβεις τους κατά τη διάρκεια της καποδιστριακής και της οθωνικής περιόδου, μετά με την αγγλογαλλική

οικονομικο-στρατιωτική επιρροή και τον παρασκηνιακό διπλωματικό ρόλο της Γερμανίας κατά το δεύτερο μισό του 19ου αιώνα, ύστερα με την ενίσχυση της αγγλικής, της γαλλικής και της γερμανικής στρατιωτικής και πολιτικής επιρροής κατά τα χρόνια του Εθνικού Διχασμού, τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο και τον Εμφύλιο πόλεμο.

Μετά την Ελληνική Επανάσταση (1821- 1863).

Η Ελληνική Επανάσταση εκδηλώθηκε, ενώ ήδη είχε αρχίσει να επικρατεί ένα αντιδραστικό πολιτικό κλίμα στην Ευρώπη. Η «Ιερή Συμμαχία» Αυστρίας, Ρωσίας, Αγγλίας, Πρωσίας ήταν μια πραγματικότητα, η οποία σύμφωνα με τη συνθήκη της Βιέννης θα λειτουργούσε ως «διαρκές Συνέδριο», ώστε οι «Μεγάλοι» της εποχής να παρακολουθούν τις εξελίξεις και να καθορίζουν τις τύχες των λαών. Η πολιτική της Ιερής Συμμαχίας με την καθοδήγηση του Μέτερνιχ ήταν η κατάπαυση κάθε εξέγερσης και επανάστασης, για να μη διαταραχθεί η επικράτηση της απολυταρχίας στην Ευρώπη. Οι κινήσεις αυτές όλων των Δυνάμεων για την εξασφάλιση της επιρροής τους στο εσωτερικό της επαναστατημένης χώρας σχηματοποιήθηκαν μετά το β΄ εμφύλιο πόλεμο της Επανάστασης στη δημιουργία τριών ξενόδουλων κομμάτων, του Αγγλικού, του Γαλλικού και του Ρωσικού, που διακήρυτταν την ανάγκη της ξένης «προστασίας για το συμφέρον του αγώνα».

Να σημειώσουμε εδώ ότι η Αγγλία διαφοροποιούνταν γενικά από τη μέθοδο των στρατιωτικών επεμβάσεων της Ιερής Συμμαχίας, προκρίνοντας τη μέθοδο της οικονομικής διείσδυσης, η οποία θεωρούσε ότι είναι πιο κερδοφόρα και οδηγεί σε διαρκέστερη εξάρτηση.

Οι λόγοι του στρατηγικού ενδιαφέροντος των Μ. Δυνάμεων ήταν δύο:

1. Η προστασία των μεγάλων δρόμων που οδηγούσαν στην Ασία.
2. Η παρεμπόδιση της καθόδου των Ρώσων στη Μεσόγειο.

Το τελευταίο ενδεχόμενο ανησυχούσε ιδιαίτερως την Αγγλία και τη Γαλλία, οι οποίες έβλεπαν την Οθωμανική Αυτοκρατορία ως τη μόνη ικανή δύναμη περιορισμού της ρωσικής επιρροής και, φυσικά, κάθε ανάλογης απόπειρας εξόδου της Ρωσίας στις θερμές θάλασσες της Μεσογείου. Σ' αυτό ακριβώς οφείλεται και ο αγγλικός φιλοτουρκισμός στις αρχές του Αγώνα.

Η πολιτική των Μεγάλων Δυνάμεων στα χρόνια της Ελληνικής Επανάστασης του 1821 είναι λίγο πολύ γνωστή. Υπήρχαν τρία μεγάλα κόμματα, Αγγλικό, Ρωσικό, Γαλλικό. Και μόνο η ονομασία τους μας παραπέμπει σε ξένα υποστηρίγματα. Το πρώτο που ιδρύθηκε ήταν το Αγγλικό με τους Μαυροκορδάτο, Λόντο, Ζαΐμη, Τομπάζη και Μιαούλη.

Ακολούθησε το Γαλλικό κόμμα με τον Κωλέττη και τους Προκρίτους και τέλος το Ρωσικό κόμμα με τους Καποδιστριακούς και την οικογένεια Κολοκοτρώνη.

Τα πλεονεκτήματα που προέβαλαν στους Έλληνες οι Μεγάλες Δυνάμεις ήταν:

1. Οι Άγγλοι ότι υποστήριζαν την προστασία μας από την θάλασσα.
2. Οι Γάλλοι ότι υπερασπίζονταν τον φιλελευθερισμό.
3. Οι Ρώσοι ότι υπερασπίζονταν την Ορθοδοξία.

Ο Κριμαϊκός όμως Πόλεμος απέδειξε ότι κάθε μία δύναμη εξυπηρετούσε τα δικά της συμφέροντα. Κύριος λόγος ήταν η κατάκτηση εδαφών από την Οθωμανική Αυτοκρατορία, την οποία βέβαια κατά κάποιο τρόπο διέλυσαν περιορίζοντας την στα σημερινά γνωστά όρια της Τουρκίας. Οι κομματικοί αρχηγοί βέβαια πίστευαν ότι το κράτος που εκπροσωπούσαν εξυπηρετούσε τα εθνικά συμφέροντα, στην πραγματικότητα όμως εξυπηρετούσαν τα δικά τους συμφέροντα.

Η Μεγάλη Βρετανία

Η Μ. Βρετανία ήταν μια από τις νικήτριες δυνάμεις των Ναπολεόντειων Πολέμων και η Βρετανική Αυτοκρατορία εγκαινιάζει την εποχή της «Pax Britannica». Ως η ισχυρότερη ναυτική και εμπορική δύναμη στην υφήλιο τότε η διατήρηση καλών σχέσεων με την Οθωμανική Αυτοκρατορία ήταν συνυφασμένη με τα συμφέροντά της στην νοτιοανατολική Μεσόγειο.

Όταν οι Έλληνες κήρυξαν την Επανάσταση το 1821, η βρετανική πλευρά την αντιμετώπισε με περιφρόνηση, διότι βλέπει όχι μόνο έναν εμπορικό σύμμαχο στο πρόσωπο των Οθωμανών, αλλά γνωρίζει ότι η αποδυνάμωσή τους θα ενίσχυε τον ισχυρότερο αντίπαλο στην παγκόσμια σκακιέρα: την τσαρική Ρωσία, η οποία επιδίωκε την εξάπλωση στην χερσόνησο του Αίμου και την έξοδο στη Μεσογείου. Ξένοι με τη θάλασσα οι Τούρκοι, χρησιμοποιούσαν Άγγλους αξιωματικούς στα πληρώματα. Οι Άγγλοι πρόξενοι μετατρέπονταν άλλοτε σε κατασκόπους και άλλοτε σε αντιπροσώπους εμπορικών εταιρειών εφοδιάζοντας με αγαθά και πολεμικό υλικό την Υψηλή Πύλη. Έτσι οι Άγγλοι υπήρξαν επί τρεις γενεές φιλότουρκοι απλώς και μόνο επειδή μισούσαν τους Ρώσους. Την ίδια στιγμή όμως φοβόντουσαν μήπως αναβιώσει ο γαλλικός κίνδυνος και γι' αυτό επιδίδονταν σε περίπλοκους διπλωματικούς ελιγμούς.

Τον Αύγουστο του 1822, ο Υπουργός Εξωτερικών της Μεγάλης Βρετανίας, George Canning, διαβλέπει την σταδιακή αποδυνάμωση της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας και θεωρεί πως η αδράνεια της Βρετανίας θα επιτρέψει στο αντίπαλον δέος, τη Ρωσία, να παρεισφρήσει περαιτέρω στην περιοχή των Βαλκανίων. Για να αποφευχθεί κάτι τέτοιο, αποφασίζεται η υποστήριξη της Επανάστασης. Το 1823, αναγνωρίζει τους Έλληνες ως «εμπόλεμο λαό». Πρόκειται για την πρώτη διπλωματική επιτυχία της Επανάστασης, εφόσον μία ισχυρή δύναμη παύει να αντιλαμβάνεται τους εξεγερμένους ραγιάδες ως «τρομοκράτες» που επιδιώκουν να ανατρέψουν το κοινωνικό «status quo».

Σημαντική είναι και η χορήγηση των δύο δανείων από αγγλικές τράπεζες προς τους Έλληνες, η οποία θεωρήθηκε ως η «de facto» αναγνώριση του ελληνικού κράτους, εφόσον επιβεβαιώνεται η πιστοληπτική του ικανότητα. Σε περίπτωση επιτυχίας της Επανάστασης (όπως και έγινε)

η Αγγλία θα αποκτήσει ένα υπερχρεωμένο προτεκτοράτο, στου οποίου στις εσωτερικές υποθέσεις θα μπορούσε να παρεμβαίνει με ιδιαίτερη ευκολία. Σε αυτό δυστυχώς συνεργούν και οι Έλληνες. Με το κατάπτυστο «Ψήφισμα της Υποτέλειας» η Αγγλόδουλη μερίδα του Μαυροκορδάτου το 1825, προσφέρει στο πιάτο την τύχη του ελληνικού κράτους στην Αγγλία για το καταστήσει προτεκτοράτο.

Το 1827, η Συνθήκη του Λονδίνου με πρωτοβουλία του Canning, κάνει λόγο για την αυτονομία της Ελλάδας με φορολογική υποτέλεια στον Σουλτάνο. Σημειωτέον ότι και το μυστικό Πρωτόκολλο, που συνάπτονταν στην Συνθήκη όριζε ότι σε περίπτωση μη αποδοχής της συνθήκης από τους Οθωμανούς, ένας πολυεθνικός πολεμικός στόλος θα εξουσιοδοτείτο να προβεί σε οποιαδήποτε απαραίτητη ενέργεια για την επίτευξη της ειρήνευσης. Η Πύλη απόρριψε την πρόταση και ισχυρή ναυτική δύναμη αγγλικών, γαλλικών και ρωσικών πολεμικών έφτασε στις 6 Ιουλίου του 1827 στον κόλπο του Ναβαρίνου.

Στις 22 Ιανουαρίου 1830 η δεύτερη Συνθήκη του Λονδίνου αναγνωρίζει και επισήμως την ανεξαρτησία του νεοσύστατου ελληνικού κράτους με την συνομολόγηση της Αγγλίας. Την εξωτερική πολιτική και στάση της Αγγλίας εκφράζει το εξής γνωμικό: «Η Βρετανία δεν έχει μόνιμους συμμάχους ή εχθρούς αλλά μόνιμα συμφέροντα.»

Το Αγγλικό κόμμα

Ο σημαντικότερος εκπρόσωπος του Αγγλικού κόμματος είναι ο Αλέξανδρος Μαυροκορδάτος. Το έργο του ήταν σχετικά εύκολο, διότι η Αγγλία μετά τον Canning ήταν φιλική προς την Ελλάδα. Δεν θα ήταν υπερβολή όμως να αποδώσουμε, σχεδόν πλήρως, την ευθύνη της επιτυχούς εξωτερικής πολιτικής του 1822 στον Αλέξανδρο Μαυροκορδάτο. Άλλωστε, αυτός ήταν που τη χειρίστηκε επίσημα μέχρι την άνοιξη του 1823 και ανεπίσημα τουλάχιστον μέχρι τις αρχές του 1826. Όλες οι κινήσεις και οι επιλογές του είχαν σκοπό να πείσουν τους Βρετανούς, τους Γάλλους, ακόμα και τους Αυστριακούς ότι η Ελληνική Επανάσταση δεν ελέγχεται από τους Ρώσους, ούτε οργανώθηκε από τέκτονες ή καρμπονάρους. Φρόντισε να εξαφανισθούν οι αναφορές στη σχέση με την Φιλική Εταιρεία και το Οικουμενικό Πατριαρχείο. Κυρίως όμως έπαιξε πολύ επιτυχημένα δύο ισχυρά χαρτιά που είχε στη διάθεσή του, το εθνικό και το θρησκευτικό. Οι Ρωμιοί, χριστιανοί Ορθόδοξοι και απόγονοι των αρ-

χαίων Ελλήνων, πολεμούσαν κατά των βαρβάρων μουσουλμάνων Τούρκων. Πίστευε ότι κανείς στην Ευρώπη δεν θα μπορούσε να μείνει ασυγκίνητος σε αυτά τα δύο θέματα.

Όμως, το δυσκολότερο που έπρεπε να πετύχει ήταν να πείσει τους Βρετανούς, τους Γάλλους και τους Αυστριακούς ότι ένα ανεξάρτητο ελληνικό κράτος μπορούσε και έπρεπε να αντικαταστήσει την παρηκμασμένη οθωμανική αυτοκρατορία ως το ανάχωμα απέναντι στον ρωσικό επεκτατισμό. Η πρότασή του ήταν σαφής: οι Ευρωπαίοι θα έπρεπε να στηρίξουν οποιαδήποτε προσπάθεια ανατροπής των Οθωμανών, ακόμα και με επανάσταση από τους Έλληνες που ήταν ένα ανερχόμενο δυναμικό έθνος. Πρόσθεσε ακόμη ότι οι Ρώσοι δεν ήταν το μυθικό «ξανθό γένος» αλλά συνιστούσαν απειλή για τον ελληνισμό. Όμως, ταυτόχρονα, θεωρούσε τη Ρωσία χρήσιμη, γιατί ήταν απαραίτητη για την επιτάχυνση των εξελίξεων. Ο Μαυροκορδάτος κατορθώνει να πείσει ότι οι Έλληνες δεν είναι υποχείρια των Ρώσων και ότι η Επανάσταση δεν είναι εξέγερση.

Ο Μαυροκορδάτος μετατρέπει το Μεσολόγγι σε πρωτεύουσα της Ελλάδος, προσελκύει Φιλέλληνες, εξασφαλίζει δάνειο, δημιουργεί κίνητρα και προϋποθέσεις για τη μεγάλη πλειοδοσία στην αρχή μεταξύ Ρωσίας και Αγγλίας και στη συνέχεια μεταξύ της Γαλλίας και Αυστρίας, υπέρ των ελληνικών συμφερόντων. Ο μηχανισμός αυτός της πλειοδοσίας που θέτει σε λειτουργία ο Μαυροκορδάτος από το 1824, θα οδηγήσει στη Συνθήκη του Λονδίνου του 1827 και τελικά στην ανεξαρτησία αλλά θα συνεχίσει να αποδίδει μέχρι και το 1832.

Βέβαια για τον Μαυροκορδάτο, όπως τονίζει ο Τζον Πετρόπουλος, «οι προσωπικές προτιμήσεις δεν είχαν καμία θέση στις κρατικές υποθέσεις. Δεν ήταν ούτε δογματικός ούτε αφελής στο θέμα της αναζήτησης ξένης βοήθειας, αλλά είχε ως βάση τη ρεαλιστική αρχή ότι οι δυνάμεις ενεργούσαν αποκλειστικά με γνώμονα το εθνικό τους συμφέρον».

Το γεγονός της Ελληνικής Επανάστασης άνοιξε όλα τα ενδεχόμενα ώστε οι Έλληνες δεν κοιτούν πλέον μόνο προς την Κωνσταντινούπολη ή τη Ρωσία, αλλά και προς την Αγγλία, τη Γαλλία, ακόμα και τις ΗΠΑ. Η Ελληνική Επανάσταση, παρά την αρνητική συγκυρία, τις φοβερές ανατροπές, τα μεγάλα λάθη, ήταν τελικά μια επιτυχημένη επανάσταση.

Ρωσία.

Η Ρωσία ο δεύτερος, και ίσως πιο σημαντικός νικητής των Ναπολεόντειων Πολέμων, βρίσκεται σε συνεχή αντιπαράθεση με την γειτονική αυτοκρατορία του Σουλτάνου. Ο Ρωσοτουρκικός πόλεμος του 1768-1774 λήγει με την συνθήκη του Κιουτσούκ Καϊναρτζή, η οποία έθετε υπό την προστασία της τσαρικής Ρωσίας όλους του πληθυσμούς που κατοικούν εντός των συνόρων της Οθωμανικής αυτοκρατορίας. Οι «Ρωμιοί» εδώ και αιώνες περιμένουν την απελευθέρωσή τους από τους Ρώσους, ως συνεχιστές της Ορθοδοξίας.

Τα προηγούμενα 50 χρόνια οι ορθόδοξοι των Βαλκανίων εμπεδώνουν ότι η μοίρα τους συνδέεται με εκείνη της Ρωσίας, μιας δύναμης που είναι αναθεωρητική εις βάρος της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Όμως στις 14 Μαρτίου 1821 η Ρωσία με εντολή του Τσάρου Αλέξανδρου, ο Καποδίστριας στέλνει στον Υψηλάντη την επιστολή με την οποία αποκηρύσσει την Επανάσταση. Τώρα το μόνο που μπορεί να προσφέρει η Ρωσία είναι η ουδετερότητα.

Η Ρωσία, παρόλα αυτά, παραμένει στα άκρα. Αξιοποιεί τον τίτλο της σαν προστάτιδα δύναμη για την εφαρμογή μιας προσηματικής εξωτερικής πολιτικής και την σταδιακή διείσδυση στα εσωτερικά πράγματα των Οθωμανών. Ο μύθος της ρωσικής εξάπλωσης αξιοποιείται σημαντικά

από την Φιλική Εταιρεία για την συσπείρωση και την ανύψωση του ηθικού των επαναστατημένων Ελλήνων. Δεν είναι τυχαίο το γεγονός ότι η Εταιρεία συγκροτήθηκε στην ρωσική πόλη της Οδησού και λειτούργησε ανενόχλητα εντός της ευρύτερης επικράτειας της.

Τον Ιανουάριο του 1824, η Ρωσία υποβάλλει προς τις άλλες Μεγάλες Δυνάμεις και την Οθωμανική Αυτοκρατορία υπόμνημα για την επίλυση του ελληνικού ζητήματος. Το **Σχέδιο των τριών τμημάτων**, προβλέπει την δημιουργία τριών αυτόνομων ελληνικών κρατικών μορφωμάτων με καθεστώς ηγεμονιών. Τα κρατίδια αυτά θα ήταν φόρου υποτελή στην Πύλη, η οποία θα διατηρούσε ορισμένες φρουρές με περιορισμένες ωστόσο αρμοδιότητες. Η προτεινόμενη ρύθμιση παραπέμπει στο νομικό καθεστώς των Παραδουνάβιων Ηγεμονιών, το οποίο επιτρέπει στη Ρωσία να επεμβαίνει στο εσωτερικό τους. Έτσι, παρότι οι άλλες Δυνάμεις δεν απέρριψαν το σχέδιο, δε συνέβαλαν για την προώθησή του κάτι που τελικά συνέβη τρεισήμισι χρόνια αργότερα στο Ναβαρίνο.

Ο Νικόλαος, διάδοχος του Τσάρου Αλεξάνδρου, βλέπει πως η Μεγάλη Βρετανία με τους διπλωματικούς της ελιγμούς και την χορήγηση των δανείων επιδιώκει να αναδειχθεί σε πρωταγωνιστική δύναμη στην μετεπαναστατική Ελλάδα και δεν θέλει να το επιτρέψει. Η ναυμαχία του Ναβαρίνου και ο θρίαμβος των προστάτιδων δυνάμεων έναντι του Τουρκοαιγυπτιακού στόλου θα πυροδοτήσει έναν νέο Ρωσοτουρκικό πόλεμο το 1828. Η Συνθήκη Ειρήνης της Αδριανουπόλεως υποχρεώνει τον Σουλτάνο να υποσχεθεί την αυτονομία στην Ελλάδα και βάζει τα θεμέλια για την τελική πράξη της ανεξαρτησίας, την Συνθήκη του Λονδίνου 1830.

Έτσι από το «σχέδιο των τριών τμημάτων» της Ρωσίας και μετά την υπογραφή διάφορων συμφωνιών θα φτάσουμε στο Πρωτόκολλο του Λονδίνου του 1829, που αναγνωρίζει αυτόνομο ελληνικό κράτος αλλά και ντε φάκτο το δικαίωμα στις Ευρωπαϊκές Δυνάμεις να επεμβαίνουν στα «εσωτερικά της Τουρκίας», την οποία αποδέχεται η Τουρκία στο πλαίσιο των διεθνών εξελίξεων.

Η Ρωσία φαινόταν ο φυσικός προστάτης των Ελλήνων αλλά δεν ήταν. Οι τσάροι στην πραγματικότητα είχαν από τη μια να αντιμετωπίσουν μια εχθρική Τουρκία και από την άλλη έναν συνασπισμό αγγλογαλλικών συμ-

φερόντων που απειλούσε να εισέλθει στη Βαλκανική μετά τη διάλυση της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας.

Το Ρωσικό κόμμα.

Το Ρωσικό κόμμα ήταν ελληνική πολιτική παράταξη των πρώτων χρόνων ύπαρξης του ελληνικού κράτους, φίλα προσκείμενη στη Ρωσική Αυτοκρατορία. Άρχισε να διαμορφώνεται περί το 1825-26 με αρχηγό τον Ανδρέα Μεταξά, συγχρόνως περίπου με τα άλλα δύο κόμματα. Όπως φαίνεται και από την ονομασία, η κάθε παράταξη προσέβλεπε στην αντίστοιχη μεγάλη Δύναμη για βοήθεια σε εθνικό επίπεδο αλλά αυτή στην πραγματικότητα είχε ως στόχο της να επιβάλει την κυριαρχία της στην Ελλάδα.

Το Ρωσικό κόμμα διατηρούσε επαφή με τη Ρωσική διπλωματική αποστολή και είχε μεγάλη υποστήριξη στην Πελοπόννησο. Έριχνε μεγάλο βάρος στην προάσπιση της Ορθοδοξίας, γεγονός που του προσέδωσε μεγαλύτερο λαϊκό έρεισμα. Επιφανείς υποστηρικτές του ήταν ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης, ο Κίτσος Τζαβέλας, ο Ανδρέας Μεταξάς και ο Γενναίος Κολοκοτρώνης.

Όταν όμως ο Θεόδωρος Κολοκοτρώνης ρωτήθηκε σε ποιο κόμμα ανήκει, απάντησε: «Δεν είμαι ούτε αγγλόφιλος, ούτε γαλλόφιλος, είμαι... θεόφιλος» !

Γαλλία.

Εν αντιθέσει με τις πρώτες δύο συντηρητικές δυνάμεις, το Βασίλειο της Γαλλίας εξετάζει με περισσότερο θετικό τρόπο το ελληνικό ζήτημα. Από την εποχή ακόμα του Ναπολέοντος, ο Γάλλος ηγέτης προβλέπει την κατάρρευση της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας και σχεδιάζει μία εκστρατεία στην βαλκανική χερσόνησο.

Από την άλλη πλευρά, η διατήρηση καλών σχέσεων με την Πύλη βρίσκεται προς το συμφέρον της Γαλλίας. Από τον 16ο αιώνα, ενώ τα χριστιανικά κράτη έκαναν λόγο για καμία συναλλαγή με αλλόθρησκα βασίλεια, ο Φραγκίσκος άνοιγε νέους δρόμους ρεαλιστικής πολιτικής υπογράφοντας (1536) με τον σουλτάνο Σουλεϊμάν Α' τον Μεγαλοπρεπή τις Διομολογήσεις.

Παρά το συντηρητικό κλίμα που έχει επικρατήσει στην γηραιά ήπειρο μετά την συνθήκη της Βιέννης το 1815, η Γαλλία έχει βοηθήσει εκ των προτέρων όσο καμία άλλη δύναμη στην πνευματική προετοιμασία του Αγώνος. Οι μεγάλοι Έλληνες διαφωτιστές έρχονται σε επαφή με τις προοδευτικές ιδέες της γαλλικής Επανάστασης και τα ιδανικά της Ελευθερίας, της Ισότητας και της Αδελφосύνης, και εμφυσούν το πνεύμα της εθνικοαπελευθερωτικής προσπάθειας. Σημαντικό είναι το παράδειγμα του Αδαμαντίου Κοραή.

Νευραλγικής σημασίας υπήρξε η δράση των ανθρώπων της διανόησης και των τεχνών προς ευαισθητοποίηση της κοινής γνώμης και στροφή αυτής υπέρ των επαναστατημένων Ελλήνων. Πρώτο σημείο-σταθμός που θα προκαλέσει την συγκίνηση της κοινής γνώμης στην Γαλλία (και στην υπόλοιπη Ευρώπη) είναι η σφαγή της Χίου.

Τα επόμενα χρόνια ένα κύμα έμπειρων αξιωματικών του Ναπολέοντα πατούν το πόδι τους στο ελληνικό έδαφος το 1824. Μεταξύ αυτών είναι και ο Κάρολος Φαβιέρος. Όμως παράλληλα η Γαλλία βοηθάει με διάφορους τρόπους τους Οθωμανούς. Ο Ιμπραήμ Πασάς, για παράδειγμα, δημιούργησε τον κραταιό στρατό και στόλο που εισέβαλε στην Κρήτη και την Πελοπόννησο με τις υποδείξεις Γάλλων συμβούλων.

Η Γαλλία λοιπόν καίτοι αντίπαλος της Αγγλίας, δεν κράτησε εξαρχής ευνοϊκή στάση απέναντι στους εξεγερμένους Έλληνες. Από τη μια το κοινό της δέος με την Αγγλία σε ό,τι αφορούσε πιθανή κάθοδο των Ρώσων στη Μεσόγειο και από την άλλη η εμπορική της ανταγωνιστικότητα με το ελληνικό ναυτικό που έφερνε τους Έλληνες εμπόρους σε κάθε γωνιά και αγορά της οθωμανικής Ανατολής, συνιστούσαν ισχυρούς λόγους αντιπάθειας σε κάθε ελληνική προσπάθεια για ανεξαρτησία. Η γαλλική μοναρχία ανησυχούσε «για την τρομακτική πρόοδο των νέων ιδεών που εκδηλώνονταν κάθε φορά υπό τον μανδύα του ανθρωπισμού»

Το Γαλλικό κόμμα.

Ως Συνταγματικό κόμμα ήταν ελληνική πολιτική παράταξη των πρώτων χρόνων ύπαρξης του Βασιλείου της Ελλάδος. Αρχηγός του κόμματος ήταν ο Ιωάννης Κωλέττης και ιδρύθηκε κατά την διάρκεια της δεύτερης εθνοσυνέλευσης στο Άστρος το 1824, όπου εμφανίστηκαν και οι βασικότεροι αντίπαλοί του, που ήταν το Αγγλικό κόμμα του Αλέξανδρου Μαυροκορδάτου και το Ρωσικό κόμμα του Ανδρέα Μεταξά. Το Γαλλικό κόμμα έδρασε κυρίως στη περίοδο της βασιλείας του Όθωνα, όταν ευνοήθηκε ιδιαίτερα από δύο μέλη της Αντιβασιλείας, τον Λουδοβίκο φον Μάουρερ και τον Κάρολο Άμπελ.

Την εποχή εκείνη το Γαλλικό κόμμα ήταν κυρίως το κόμμα των διανοούμενων, αλλά μαζί του είχαν συμπαραταχθεί κυρίως πρόκριτοι, στρατιωτικοί, λόγιοι και έμποροι που είχαν σπουδάσει και διαμείνει στη Δυτική Ευρώπη. Επιφανείς υποστηρικτές του Ι. Κωλέττη ήταν ο Βάσος Μαυροβουνιώτης, ο Ιωάννης Μακρυγιάννης, ο Γεώργιος Κουντουριώτης, ο Κωνσταντίνος Κανάρης και άλλοι, αλλά και ως Κόμμα είχε ενθουσιάσει ιδιαίτερα τον ελληνικό λαό θέτοντας κύριο στόχο την επέκταση του Βασιλείου, σε αντίθεση με τον Αλέξανδρο Μαυροκορδάτο, του Αγγλικού Κόμματος που έθετε πρώτο στόχο την οργάνωση του κράτους και αργότερα την επέκτασή του.

Η παρουσία του Ιωάννη Κωλέττη στην πολιτική ζωή της μετεπαναστατικής Ελλάδας χαρακτηρίζεται από την πρακτική ισορροπιών ανάμεσα

στις αντίρροπες πολιτικές και κοινωνικές δυνάμεις, την αποφασιστική παρουσία του ξένου παράγοντα, τη στασιμότητα στην κοινωνική εξέλιξη και τέλος την υποβάθμιση της πολιτικής ζωής στο όνομα του προσωπικού και του κομματικού οφέλους.

(Συνεχίζεται)

Πηγή : <https://www.pemptousia.gr/>